

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

4SV04E Svenska för lärare i förskoleklass och årskurs 1–6,
avancerad nivå, 60 högskolepoäng

4SV04E Swedish for preschool teachers and teachers in year 4–6,
advanced level, 60 credits

Huvudområde

Svenska språket, Litteraturvetenskap

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1E

Fastställande

Fastställd av Fakulteten för konst och humaniora 2013-12-11

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2014

Förkunskaper

Lärarexamen för förskoleklass eller någon del av grundskolans årskurs 1–6 om minst 210 högskolepoäng inklusive kurser i svenska om minst 30 högskolepoäng och ett självständigt arbete om minst 15 högskolepoäng.

Mål

Övergripande mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- redogöra för och problematisera forskning som rör svenskämnet didaktik,
- identifiera och analysera didaktiska problem för undervisning i svenska språket och litteraturvetenskap,
- självständigt tillämpa terminologi och begreppsbildning inom forskningsfältet svenska med didaktisk inriktning,
- analysera språk och texter med teoretisk och metodologisk medvetenhet,
- redogöra för fördjupad kunskap om didaktiskt utvecklingsarbete och forskning,
- muntligt och skriftligt kommunicera systematiskt samlad och bearbetad kunskap i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.

Delkursspecifika mål

Efter delkurs 1 ska den studerande kunna

- analysera och diskutera centrala aspekter av språk, texter, textproduktion samt språklig socialisation och sätta dem i ämnesdidaktiskt perspektiv,
- diskutera och problematisera olika teorier inom svenska språket och ämnesområdets didaktik.

Efter delkurs 2 ska den studerande kunna

- analysera och diskutera centrala aspekter av litteratur, texter, textreception samt litterär socialisation och sätta dem i ämnesdidaktiskt perspektiv,
- diskutera och problematisera olika teorier inom litteraturvetenskap och ämnesområdets didaktik.

Efter delkurs 3 ska den studerande kunna

- redogöra för och diskutera svenskämnesdidaktisk forskning och undervisningstraditioner,
- självständigt tolka och analysera undervisningspraktiker.

Efter delkurs 4 ska den studerande kunna

- diskutera akademiska texter inom forskningsfältet svenska med didaktisk inriktning med hänsyn till vetenskapliga och språkliga aspekter,
- beskriva och kritiskt granska olika insamlings- och analysmetoder och dess tillämpning inom forskningsfältet svenska med didaktisk inriktning,
- redogöra för grundläggande etiska regler för humanistisk forskning.

Efter delkurs 5 ska den studerande kunna

- självständigt värdera och tillämpa vetenskapliga teorier och metoder inom det ämnesdidaktiska fältet,
- kunna studera och bemöta andra kursdeltagares skrivna och muntliga texter kritiskt och konstruktivt,
- självständigt genomföra och i skrift presentera en vetenskaplig undersökning där analysen är gjord med adekvata teorier och metoder och där analysen är relaterad till aktuell språk- eller litteraturvetenskaplig forskning.

Innehåll

Delkurs 1 Språk, språklig produktion och skriftpraktiker 15 hp

Inom delkursen behandlas språkliga verksamheter som barn och unga ingår i. Med utgångspunkt i aktuell forskning om textproduktion, textsocialisation och skriftpraktiker behandlas aspekter som rör literacy, semiotik, språkutveckling, skrivprocesser, skriv- och samtalsstrategier, genrer, framställningsformer, språkets roll för kunskapsutvecklingen och svenska som andraspråk.

Delkurs 2 Litteratur, reception och multimodalitet 15 hp

Aktuell litteratur, andra kulturella uttryck och medier för barn och unga läses och diskuteras ur receptionsteoretiska och didaktiska perspektiv. Med utgångspunkt i aktuell forskning om textreception och litterär socialisation behandlas aspekter som rör medier, multimodalitet, fiktionsförståelse och identitetsutveckling.

Delkurs 3 Svenskämnets didaktik 7,5 hp

Delkursen ger en introduktion till svenskämnesdidaktik som forskningsfält. I delkursen presenteras och diskuteras svenskämnesdidaktisk forskning, dess historiska rötter och nutida tillämpningar. Inom kursen behandlas även diskurser och undervisningstraditioner i svenskämnen. Utifrån egna fältstudier av undervisningspraktik och aktuell forskning undersöks ämnets karaktär, problem,

möjligheter och tendenser inom förskoleklassens och grundskolans verksamheter. Förhållandet mellan forskning, beprövad erfarenhet och utbildningspolitiska dokument analyseras och diskuteras.

Delkurs 4 Vetenskapliga teorier och metoder 7,5 hp

Delkursen innehåller studier i vetenskapsteori och praxisnära metoder inom svenskämnesdidaktiska forskningsområden med särskild fördjupning inom vetenskapsteoretiska och metodologiska frågor med relevans för kursdeltagarnas kommande självständiga arbete. För att nå delkursens mål används avhandlingar inom relevanta forskningsfält som särskilda studieobjekt.

Delkurs 5: Självständig arbete 15 hp

Uppsatsen baseras på ett självständigt arbete under handledning. Den ska vara relaterad till för området relevanta teorier, och bör, i den mån det är möjligt, knyta an till något pågående forskningsprojekt vid fakulteten.

Undervisningsformer

Utbildningen bygger på deltagarnas aktiva arbete. Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier om arbetsuppgifter eller litteratur samt i form av eget självständigt arbete. Under uppsatsarbetet ges handledning individuellt och i grupp. Vid gemensamma seminarier med samtliga deltagare som följer magisterkurser med didaktisk inriktning diskuteras uppsatsarbetena och de metodiska och teoretiska problem som dessa aktualiserar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För Godkänt betyg ska kursens mål vara uppnådda.

Delkurs 1–4 examineras genom löpande muntliga och skriftliga uppgifter och genom aktivt deltagande i seminarier.

Delkurs 5 examineras genom ett självständigt arbete i uppsatsform, försvar av detta, samt opposition på annan uppsats. Opposition och försvar är en viktig del av examinationen, och detta vägs in i betygsättningen. För uppsatsen finns särskilda bedömningskriterier.

Närvaro är obligatorisk vid seminarier och annan undervisning där examination ingår. God språkbehandling krävs vid såväl muntlig som skriftlig redovisning.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursutvärdering som sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteratur

Delkurs 1

af Geijerstam, Åsa & Wiksten Folkeryd, Jenny. 2006. "Elevtexter i grundskolan". I: *Textvård. Att läsa, skriva och bedöma texter. Småskrifter utgivna av svenska språknämnden*. (s. 24–35).

Blåsjö, Mona. 2010. *Skrivteori och skrivforskning: en forskningsöversikt*. 2. utökade uppl. Stockholm: Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet. 97 s.

- Fast, Carina. 2008. *Literacy i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur. 168 s.
- Gibbons, Pauline. 2013. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. 2. uppl. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 263 s.
- Hellspong, Lennart. 2001. *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur. 310 s.
- Josephson, Olle, Melin, Lars & Oliv, Tomas. 1990. *Elevtext. Analyser av skoluppsatser från åk 1 till åk 9*. Studentlitteratur. ca 50 s i urval.
- Kress, Gunther & Bezemer, Jeff. 2009. "Writing in a Multimodal World of Representation". I: Beard, Roger m.fl. (red.) *The Sage Handbook of Writing development*. S. 167–181.
- Ledin, Per. 1999. *Texter och textslag – en teoretisk diskussion*. Rapport nr 27 från projektet Svensk sakprosa. Lund: Institutionen för nordiska språk. 43 s.
- Linnér, Bengt & Lundin, Katarina. 2011. *Klassrummens många språk: att förhålla sig till elevens språkbruk*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 210 s.
- Lorentzen, Rutt Trite & Smidt, Jon (red.) 2009. *Det nödvändiga skrivandet: om att skriva i förskolan och skolans alla ämnen*. 1. uppl. Stockholm: Liber. 284 s.
- Myhill, Debra. 2006. *Talking, listening, learning: effective talk in the primary classroom*. Maidenhead: Open university press. 154 s.
- Palmér, Anne. 2010. *Muntligt i klassrummet om tal, samtal och bedömning*. Studentlitteratur. 191 s.
- Dessutom tillkommer ca 200 sidor litteratur och en avhandling som väljes i samråd med undervisande lärare.
- Delkurs 2**
- Andersson, Lars Gustav m fl. 1999. *Skolan och de kulturella förändringarna*. Lund: Studentlitteratur. 66 s. (kap. 3-6).
- Läsandet kultur*. SOU 2012:65. Kulturdepartementet, Litteraturutredningen. 133 s. (s. 29-138, 398-420), tillgänglig i fulltext via www.regeringen.se
- Kåreland, Lena (red.) 2005. *Modig och stark – eller ligga lågt. Skönlitteratur och genus i skola och förskola*. Stockholm: Natur och Kultur. I urval, ca 150 s.
- Olin-Scheller, Christina & Patrik Wikström. 2010. *Författande fans*. Lund: Studentlitteratur. 98 s.
- Tengberg, Mikael. 2011. *Samtalets möjligheter. Om litteratursamtal och litteraturreception i skolan*. Stockholm Stehag: Brutus Östlings bokförlag Symposion. I urval, 102 s. (kap 1, 2, 7 och 10).
- Årheim, Annette. 2012. *Misery Lit. Om suget efter brutala och självutlämnande berättelser*. Lund: BTJ. I urval, ca 50 s.
- Ytterligare teoretiska texter enligt instruktion, ca 500 s.

Skönlitteratur enligt instruktion, ca 1 000 s.

Delkurs 3

Ask, Sofia. 2012. *Språkämnet svenska: ämnesdidaktik för svensklärare*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 129 s.

Ivaniè, Roz. 2004. "Discourses of Writing and Learning to Write". I: *Language and Education* 18 (3). s. 220–246 (urval).

Malmgren, LarsGöran. 1996. *Svenskundervisning i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur, ny uppl. 151 s.

Molloy, Gunilla. 2007. *Skolämnet svenska: en kritisk ämnesdidaktik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 198 s.

Thavenius, Jan. 1999. *Svenskämnets historia*. Lund: Studentlitteratur. 165 s.

Dessutom tillkommer ca 500 sidor litteratur som väljes i samråd med undervisande lärare.

Delkurs 4

Obligatorisk litteratur

Bryman, Alan. 2000. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber ekonomi. 200 s. (urval).

Patel, Runa & Davidsson, Bo. 2003. *Forskningsmetodikens grunder*. Studentlitteratur. 149 s.

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. 5., [utök. och uppdaterade] uppl. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 142 s.

Svenska skrivregler utgivna av Svenska språknämnden. 2000. Stockholm: Liber. 207 s.

Referenslitteratur

Chapman, Siobhan. 2000. *Philosophy for linguists: an introduction*. London: Routledge. 192 s. Finns även som elektronisk resurs.

Ely, Margot, m. fl. 1993. *Kvalitativ forskningsmetodik i praktiken – cirklar inom cirklar*. Lund: Studentlitteratur. 250 s.

Hammersley, Martin & Atkinson, Paul. 1995. *Ethnography and Practice*. London: Routledge, s. 1–26. (urval).

Hedman, Th. 1999. *Informationssökning för samhällsvetare och humanister*. Lund: Studentlitteratur.

Jarrick, Arne & Josephson, Olle. 1996. *Från tanke till text. En språkhandbok för uppsatsskrivande studenter*. Lund: Studentlitteratur. 133 s.

Johansson, Bo & Svedner, Per Olov. 2001. *Examensarbetet i lärarutbildningen*. 5 uppl. Uppsala: Kunskapsföretaget. 104 s.

Kjørup, Søren. 1999. *Människovetenskaperna: Problem och traditioner i humanioras vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur. 391 s.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. 2009. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur. 370 s.

Molander, Joakim. 2003. *Vetenskapsteoretiska grunder: historia och begrepp*. Lund: Studentlitteratur. 182 s.

Nyberg, Rainer. 2000. *Skriv vetenskapliga uppsatser och avhandlingar med stöd av IT och Internet*. Lund: Studentlitteratur. 243 s.

Rönnerman, Karin (red.) 2012. *Aktionsforskning i praktiken: förskola och skola på vetenskaplig grund*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur. 230 s.

Tengberg, Mikael. 2011. *Samtalets möjligheter. Om litteratursamtal och litteraturreception i skolan*. Stockholm Stehag: Brutus Östlings bokförlag Symposion. I urval, 32 s. (kap 3).